

COMIAT

Adéu Guillem d'Efak.
Serà mala d'emprendre
la vida sense tu,
i n'eres ben conscient
quan te n'anares.
Ho havies de fer
perquè la infància
pot ser qualsevol cosa
manco eterna.
I tanmateix
t'enyoraré una mica més
cada horabaixa.
Procuraré, tot sol,
denejar els dies
i els somnis que me resten;
tanmateix
serà molt gris viure
amb el capell de vidre
esmicolat.

SA CANÇÓ DE SON COLETES

Sa cançó que escoltareu
l'ha feta Guillem d'Efak,
més de mig manacorí
i fill d'en Toni Cremat.
La va fer a Son coletes
un horabaixa de març.
Déu vulgui que per molts anys
pugui anar-hi caminant.

L'any mil quatre-cents cinquanta
pitjor fou que el de la fam.
Els rics mengen pa de xeixa,
diuen les dones plorant.
Els rics mengen pa de xeixa
i per noltros sols no hi ha mestall.
Lo Tort Ballester ho escolta
i li invest cap a Ciutat.

I era una colla de veure, tots eren manacorins.
Fent-se costat un a l'altre anaven replegant amics.
Primer s'hi ajuntava en Mates, llavors en Fullana i en Gil,
en Nadal, en Mascaró, en Guinovart i en Fornit.
Lo Tort Ballester els comanda perquè era el més decidit.

Per donar compte an el rei
a Nàpols varen anar
i el rei els dóna penyora
de que tot s'arrenjarà;
però els senyors de casa bona
ni el rei volen escoltar.
Tres anys, lo Tort Ballester,
els tengué acorralats.

Set mil cinc-cents sous donaven
els nobles a qui el matàs.
Feren venir mercenaris,
moros i napolitans.
Calaren foc a les cases
i es fartaren de robar.
Després 'ribà la venjança
color de vi i de sang.

I era una colla de veure, tots eren manacorins,
si ho eren els condemnats també ho eren els botxins;

primer mataren en Mates, llavors en Fullana i en Gil,
en Nadal, en Mascaró, en Guinovart i en Fornit.
I a lo Tort Ballester el penjaren escorxat de viu en viu.
I escamparen els seus trossos pels entreforcs dels camins.

Després d'aquesta endemesa
tot romangué com abans;
els pobres més bocaclosa
i més viudes plorant plorant.
I no ploraven per elles,
ploraven pels seus infants.

Sa cançó que heu escoltat
l'ha feta Guillem d'Efak
qui demana a Déu que el poble
no tengui mai més tirans
i que si hi torna a haver guerra
la guanyem els catalans.

EL REGNE ENMIG DEL MAR

He estudiat la nostra història i molt m'ha fet cavil·lar.
d'ençà que tenim memòria tothom mos ve a ajudar.
Tothom mos ve a ajudar. En el moment oportú
mos vénen a alliberar i no els ha cridat ningú.
Tothom que mos ve a ajudar mos fa ses busques endins
això gira malament cantaven els mallorquins.
Els monuments prehistòrics de Llafuda i de Costitx,
també Sa Cova d'es Bous als voltants de Felanitx,
els vells déus forjats en bronze i els guerrers eivissencs,
de mi tots guarden memòria i me reforcen la veu.
Fenicis, cartaginesos, fins arribar als romans,
de les seves naus, ma fona estellava el costellam.
A la nau folrada amb cuiro la pedra no hi fa esvoranc:
i Metel·lus Baleàric ens va posar el dogal.
Ens varen fer fer les cases vora vora dels camins.
Això gira malament
cantaven els mallorquins.
A Sineu, Conies, Bócoris, Pollença i Palma Ciutat
comerciàvem i pescàvem i fèiem llatra d'espart.
Erem músics de naixença, també sabíem fer;
fèiem xarxes com les d'ra, també sabíem fer hams.
Ja sabíem conrear terra i fèiem de ramaders
i sembràvem oliveres i sabíem curar pells,
sembrar vinya, blat i cànem, fer oli, vi i metalls;
picàvem moles de pedra, sabíem brunyir miralls.
I llavors normands i vàndals tots ens ho feren bocins.
Això gira malament
cantaven els mallorquins.
Vengué Isam el Jaulami i Mallorques conquerí,
de les illes foren amos tots els moros argelins.
Al Mortadha, Al Mortadha, qui ens ho havia de dir
que en un cau de pirates les Mallorques convertís!
S'empipa el bisbe de Pisa i ens envia els pisans
i el tercer Berenguer ens envia catalans.
Mouen guerra i mouen guerra i més guerra que mouran
per esvaire de Mallorques els pirates de l'islam.
I ja tornàvem a rebre i tornàvem a patir.
Això gira malament
cantaven els mallorquins.
Cap a ca seva s'entornen els catalans i els pisans,
han aconseguit un pacte per navegar i comerciar.
I Mafumet Benu Ganya Mallorques fa independents
i Yahia, son germà, ataca l'Àfrica i venç.
Ja s'ha bastit un imperi a les terres del Moghreb,
el moro s'ufana i crida que el Mediterrani és seu.
Li va prendre an el rei Jaume dues barques, el walfí.
El rei En Jaume el convida a guerra fins a morir.

Jo estiraré la barba d'aquest superb sarraí
Això gira malament
cantaven els mallorquins.
E1 rei de ventura i gràcia, lo pus gran príncep del món,
ve a conquerir les Mallorques amb els bisbes i els senyors.
A Mallorques! Tan bon dia! Blanca de veles la mar,
que per esvair pirates ningú no ens deturarà!
Mirau com mor En Montcada i també el seu nebot;
de tots els morts d'aquell dia la Història en recorda dos.
Conquistades les Mallorques just el dia de Cap d'Any
el rei Jaume les donava a Pere de Portugal.
Les baratava amb l'Urgell creient fer negoci fi.

Això gira malament
cantaven els mallorquins.

Mort En Pere portuguès Jaume segon comandava
i aviat se barallava amb son germà aragonès.
Cap a Perpinyà va En Pere per lluitar amb son germà
qui sols se pogué salvar fugint per la clavaguera.
Obri camins, i molts pobles Jaume segon estableix.
Quan mor diu: Quin testament que xapa i no confegeix !
Son fill Sanxo de Mallorques se trobava ben estret,
d'una banda el català i d'altra banda el francès.
Mori d'asma el rei En Sanxo, mori jove i sense fills.

Això gira malament
cantaven els mallorquins.

En Pere Ceremoniós ha omplit de barques la mar,
si mirau a l'entrelluu cent setze en podreu comptar.
Porten les espases netes els cavallers de Ciutat,
sols de veure tanta vela el rei han abandonat.
Porten les espases netes sense una gota de sang;
els almogàvers fan tala i el rei Pere és coronat.
El rei Pere se passeja pels carrers més principals
i un altre rei que s'amaga altre pic a Perpinyà.
A1 rei En Jaume tercer, ai quin cunyat li ha sortit!

Això gira malament
cantaven els mallorquins.

Jaume tercer vol fer guerra i necessita doblers;
per poder guanyar Mallorques al francès ven Montpellier.
Aquesta guerra és perduda, li deia el Ceremoniós,
els mallorquins de Mallorques no volen sebre de Vós.
El rei ja no és rei i, ara, ja no pot fer mal ni bé
que Gilabert de Centelles ha vençut Jaume tercer.
Rei d'Acaia i de Cerdanya, Mallorques i el Rosselló,
el teu cos cana la terra, la terra de Lluçmajor.
Vençut i mort el rei Jaume l'escapcen i el fan bocins.

Això gira malament
cantaven els mallorquins.

El quart Jaume de Mallorques poca cosa podrà fer,
tancat a dins una gàbia a Xàtiva En Pere el té.
I tanmateix sí que fuig i barata de presó
perquè Joana de Nàpols li fa una presó... d'amor.
Té aventures de guerra. Per la seva bona sort
el fan presoner a Castella, altrament seria mort.
Però torna a moure guerra i a Mallorques vol tornar.
Pere li dóna una herbada i el fa morir emmetzinat.
El quart Jaume de Mallorques era molt baralladís.
Això gira malament
cantaven els mallorquins.

De llavors ençà, Mallorques, Catalunya i Aragó
junt amb València formaren una gran federació.
Quan Ferran de Trastamara se casava amb Isabel,
comanda tant ell com ella, comanda ella tant com el.
Més tard, el partit prenguérem de l'austriac Carles tercer
i pels nostres furs, cridàvem: Fora galls i botiflers!
Felip ja és emperador i ser rei li sembla poc.
Tan sols amb les nostres forces lluitarem a sang i foc.
Tan sols amb les nostres forces vencerem nostre enemic.
Volem franquícies i furs! cridava el virrei Rubí.
El duc d'Anjou, en província el vell regne convertí.

Això gira malament
ploraven els mallorquins.
Des d'aleshores Espanya ens escura amb els impostos
i és amb els nostres doblers que engreixa els seus
pressuposts.
També ens segresta el jovent i el fa servir, de soldats,
en aquell mateix exèrcit que ens va deixar mig baldats.
Un exèrcit que s'aixeca (Primos, Francos o Pavies)
per restaurar dels Borbons les nefandes monarquies
i llengua, cultura i terra són venals; ningú no hi creu,
per això a la pagesia no se sent ni cant ni veu
perquè el ciment és la cara i el conradís és la creu.
Amb tot això, hem d'acabar.
Arruix lladres i assassins!
No ens anirà malament
si ens deixondim, mallorquins!

LES ANTIGUES BARQUES

Tota quanta barca
a la mar hi ha
du les quatre barres
en el pal més alt.
La marineria
d'aquell bergantí
el català parla
en bon mallorquí.
Si volies mapes
els feien aquí,
En Jafuda Cresques
era mallorquí.
Ho era En Colom,
potser N'Eimeric,
Despuig o Vespuccio,
d'això jo m'enric.
Cristians i xuetes,
jueus, sarraïns,
tots, a les mallorques
eren mallorquins.
Tant si eren d'Eivissa,
Ciutat o Maó,
tots plegats formaven
sols una nació.

Ai sí, ai no!
La mateixa parla
i tres religions.
Era temps, temps era
i temps era temps
que les nostres barques
collien bons vents.
Portaven domassos
i espècies d'Orient
a Ciutat i a Nàpols,
València i l'Alguer.
Els vaixells anaven
per la mar endins,
els patrons de barca
eren mallorquins.
I el rei de Mallorques
bé es pot ufanar:
La Mediterrània
parla català.
Ai sí, ai no!
De Guardamar a Salzes,
de Fraga a Maó.
Ai sí, ai no!
Aquestes són glòries

del nostre antigó.

FORANS I CIUTADANS

El nostre rei En Jaume
parlava de la creu
que, alçada, la volia
lluïnt per tot arreu.
Ens va portar de Lleida,
Girona i Llenguadoc,
d'Empúries i Cerdanya,
Provença i Rosselló,
per batiar els moros,
cristianar sos hereus
que a donzelles i a mares
volia treure el vel.
Digué que aquestes fetes
sols són per bons cristians;
ens feu lluitar per veure
la nostra Fe triomfant.
Però no pensà a dir-nos,
que darrera els penons,
creu alçada i banderes
venien els senyors.
Però no pensà a dir-nos,
no pensà a dir-nos, no,
que d'aquesta conquesta
entre ells faran partions.
Tampoc no pensà a dir-nos
que és el comerciant
qui, amb el mar sense moros,
farà negocis grans.
Tampoc no pensà a dir-nos
que sols la nostra part
fou i és suar la terra
que regàrem amb sang
tant cristians com moros,
tant moros com cristians.
(... tant cristians com moros...
tant moros com cristians...)
Som arribats de Lleida,
Girona i Llenguadoc,
d'Empúries i Cerdanya,
Provença i Rosselló.
Darrera la bandera
som noltros la nació,
aquesta terra és nostra,
que ho sapin els senyors.
Des de la Dragonera
al cap de Formentor,
des de les fondalades
al Puig de Galatzó,
d'Eivissa a Formentera
d'Andratx fins a Maó,
aquesta terra és nostra,
que ho sapin els senyors.

EROSFERA

I què te'n recordes
vell amic Guillem d'Efak
invent i simulacre ?

Ara l'amor me diu que és primavera
just quan la neu me fa vinclar les branques.
Podrà aquest sol tornar les penes aigua?

I què en farem, llavors, de tanta llàgrima?

Ara la sang me diu que no té espera
just quan el cor gemega en impulsar-la.
Quin oli hi ha que li unti les frontisses?
Sense gemecs, i què en farem de l'ànima?

Ara la pols me diu que el fang enyora
just quan les mans ja m'han perdut el fènyer.
De bat a bat vols que obri les finestres?
I què en farem de tants ocells a lloure?

Ara l'amor me diu que és primavera
i jo m'ho crec. Me'n ric del calendari.

LLETANIA D'ANUNCIS PUBLICITARIS

Prohibido Fumar en la Sala. *Ora pro nobis*
Ricardo Mayral. *Ora pro nobis*
En Pep de ses Dones.
Lotxa Rincón
En Pífol en bicicleta.
Gran Gala Femenina.
Els variats d'es Mingo
RAZA !!!
Mejor que la Hija de Juan Simón.
Sa Cadireta del Papa.
En Santandreu ja no serà Papa.
Es Gabió.
Es futbolín d'es Catòlics.
Es Colesterol.
Orquestra Guinea.
Això de l'Auditori no té nom.
El pare Corrons.
S'Agrupació.
Ford Potada.
En Mogoi.
Cas Culeret.
Una altra porcelleta vendria.
S'Argenter Vell.
Filet de Can Sales Retxa.
Sa Torrentada gran.
Sa Torrentada gran persisteix.
Sa Torrentada.
Es pont de "quita y pon" d'es Riuert.
Benzina de porrassa.
Granja Palau Sigue Siendo...
Excelente.
Gravemente peligrosa.
Llavor de Puça.
Galletas despachadas por Mimí.
L'Amo En Caime d'Abaixo.
Totalmente hablada en español.
Món de llibres.
Vatualmón de llibres.
Perlas y Cuevas.
Adéu a les perleres.
Cent per Cent són més.
Sa roca d'es Castellet.
Si el món tengués cul pegaria per Sa Bassa.
Na Camel-la mon amour.
S'estrena d'en Bernat Ros.
Fiesta en el Aire.
Pastís de pobre.
Miloques de ric.
A can Lliro no hi ha sospiros.
Als esperits no hi ha alcohol.
A les carreres n'hi ha de més.

En Caganxo de Felanitx.
En Gomila és un comediant.
Ca'n Garanya.
Què li donarem a la pastoreta.
Pa de figa de Ca Ses Cusses.
Radio Anglo.
Si algú té res més a dir que ho digui.
I si no que calli per sempre.
Frontón Balear.
Els Al-lots de Llevant.
Sa banda de música
Ora Ponciano.

PRÓXIMAMENTE EN ESTE SALÓN

ROC DE FONA

Si no ho sabies
ara ja ho saps.
Si no ho saps ara
no ho sabràs mai.

Aquesta olor de pi
i de panades,
ve des Pinar de Sa Coma
o des forn
de Ca Ses Tianes?

Té olor la infància?
Tu dius que sí,
jo dic que no.
La nostra infància
sols fa pudor.

El romaguer
i el romaní,
el porc a l'alba,
l'home de nit.

Catalina catalana
penja el llum a la paret
i veuràs les milicianes
que ja han fet brut i net.

A la bilibí. A la bilibà.
Tu ets fora i tu ets ca.

Ja els podeu matar
que estan confessats.

(Catalina catalana
penja el llum a les persianes
i veuràs En Guiemet
que surt de ca ses fulanes).

ELS INFANTS

Els infants
saben coses
que els grans
ja han oblidat.
Els infants
veuen coses
que els grans
ja han esborrat.
Els infants

es fan grans.
Els infants veuen músiques,
els infants senten llums.
Els infants no sedassen
amb el sentit comú.
Els infants es belluguen
dins un cercle virtuos
de miracle en miracle
amb besllums de colors.
Els infants són esponges,
per això és que van xops
de totes les bellumes,
de totes les colors.
Totes les rampes tresquen
el seu nervi central,
il·luminades,
brunzen ses venes i ses carns.
Es mouen dins la boira
humida de la por,
pels caps dels dits hi tenen
ulls rodons de cargol.

Saben treure alegria
d'un esclat de cor. S'enfonsen, suren, neden
dins el safreig del món.
Anys i panys
per aprendre
i altres tants
per desaprendre.
La vida és així
teixir i desteixir.

LES HORES

A la una
la pell llisa
de la lluna.

A les dues
el mirall
ens compta arrugues.

A les tres
torna'm-hi
que no ha estat res.

A les quatre
tots els cabells
són de plata.

A les cinc
ni som
ni tinc.

A les sis
prenim el sol
al pedrís.

A les set
els amics
fan el distret.

A les vuit
si era ple
ara és buit.

A les nou

ja no res
em ve de nou

A les deu,
per a qui sonen
les campanes de la Seu?

A les onze
el dimoni ja s'engronsa
i a les dotze ja està gat i cau.

VOU VERI VOU PER NO DORMIR

Fes-te enfora becadeta
que no és hora de dormir.

Ara me pega soneta
qui ho havia de dir.
Fes-te enfora becadeta
que no és hora de dormir

Vou veri veta, Vou veri vou
te'n vas soneta i no fas renou
Vou veri veta soneta fuig
per l'escaleta direm arruix

No veus que la nostra terra
te demana deixondit
I que al fons de nostra entranya
ja comença a pegar crits
Això que en diuen Espanya
ja fa temps que està podrit.

Sa podridura ens escanya
ja no és hora de dormir.

Dels ulls la nostra estrelleta
no la deixeu apagar,
mentre Mallorca està estreta
ningú els ulls no ha d'aclucar
Mallorca volen eixorca
li volen esvair els fills
però els bons fills de Mallorca
amb cançons no els fan dormir

Carnetes deixondidetes,
així m'agrades a mi,
ni jo dormiré avui vespre
ni a tu et deixaré dormir.
Vetllarem fins que el nou dia
repiqui en el finestral,
la son peresa congria
i gens no en necessitam.

SIAU QUI SOU

Gimnèsies i Pitiüses,
mordales d'un mateix cranc.
Pitiüses i Gimnèsies
que les Mallorca formau.
Rajoles d'una fornada,
poncelles d'un sol ramell;
Gimnèsies i Pitiüses,
ales d'un mateix ocell.
Hem passat molta sendera
fins arribar aquí on som,

però la història convida:
Mallorquins siau qui sou!
El vell regne de Mallorca
el voldrien fer bocins,
per això la Història crida:
Siau qui sou, mallorquins!

Mentre resti una petxina
aferrada a un marès,
Pitiüses i Gimnèsies
no han de menar por a res.
En la nostra llengua, un dia
dictàvem la nostra llei
i la nostra llengua sempre
dictarà la seva llei.

Tot quant un dia ens prengueren
contra pau i amistat,
contra honor i per la força...
Ara ens ho han de tornar.
No necessitem cappare
que ens duguin de la mà.
No som nins de mel i sucre
i ens sabem governar.

El vell regne de Mallorca
mai no ens el faran bocins,
per això la Història crida:
Siau qui sou, mallorquins!